

Projectoproep RENOLAB.B

VOORWAARDEN EN REGLEMENT

Auteur: Leefmilieu Brussel
Versie van 29/10/2021

1. WAT IS RENOLAB?

De regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) heeft onder impuls van minister Alain Maron beslist een nieuwe grootschalige projectoproep te lanceren. De projectoproep RENOLAB past in de renovatiestrategie van het gewest. Met de Alliantie RENOLUTION ontwikkelt het BHG een ambitieus beleid om de renovatie van het Brusselse gebouwenpatrimonium te stimuleren.

Met de lancering van een grootschalige projectoproep wil het gewest de circulaire en duurzame renovatie van de Brusselse gebouwen stimuleren. RENOLAB heeft tot doel voorbeeldige renovaties te ondersteunen en te begeleiden.

De projectoproep RENOLAB wordt gefinancierd door de Europese Unie - NextGenerationEU - in het kader van het Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV).

1.1. Context en prioriteiten

In 2019 heeft het Brussels Gewest het Gewestelijke Energie- en Klimaatplan goedgekeurd, met als doel de CO₂-uitstoot tegen 2030 met 40% te verminderen. Het plan beperkt zich echter niet tot de aanpak van de directe emissies; er worden ook maatregelen genomen tegen de emissies die buiten het gewest worden geproduceerd. De klimaatordonnantie heeft deze ambities bekrachtigd en het tijds kader verlengd: het Brussels Gewest moet de doelstelling van 40% halen tegen 2030, die van 60% tegen 2040 en koolstofneutraliteit tegen 2050. Hoewel het reductietraject voor de indirecte emissies nog niet zo nauwkeurig is gedefinieerd, is het nu al duidelijk dat het niet significant mag afwijken van dat voor de directe emissies. Momenteel onderzoekt het Gewest overigens de mogelijkheid om de reductiedoelstelling voor 2030 te verhogen.

Om deze doelstellingen te bereiken, moet het Gewest op alle fronten actief zijn: isolatie van gebouwen, energieproductie uit hernieuwbare bronnen, afvalbeheer en mobiliteit. Om de globale milieu-impact te verminderen, moet men bovendien van een lineair economisch model overstappen naar een circulaire economie waarin het hergebruik en de valorisatie van grondstoffen en andere materialen centraal staan.

De woningen en kantoorgebouwen in het Brussels Gewest zijn goed voor 74% van het energieverbruik; 85% van de Brusselse woningen werd vóór de jaren '60 gebouwd en 30% van de gebouwen in Brussel is helemaal

niet geïsoleerd. De Brusselse renovatiestrategie wil aan de slag met dat immense renovatiepotentieel.

De Brusselse renovatiestrategie legt een verbruiksdoelstelling vast van gemiddeld 100 kWh/m²/jaar aan primaire energie voor woningen tegen 2050, wat overeenkomt met een gemiddeld prestatieniveau van klasse C. Naast deze doelstelling voor de energieprestatie mikt de strategie ook op een drastische vermindering van de milieu-impact van de bouwsector.

1.2. Doelstellingen en ambities van RENOLAB.B

De projectoproep RENOLAB.B wil de circulaire en duurzame renovatie van het Brusselse gebouwenpark stimuleren door met voorbeelden aan te tonen dat dit haalbaar is, om zo de regelgeving, strategieën en instrumenten te doen evolueren en de sector te helpen om op die evolutie te anticiperen.

Om deze doelstellingen te bereiken, zal RENOLAB:

- Financiële steun verlenen;
- Renovatieprojecten begeleiden en promoten vanaf het ontwerp tot op de bouwplaats;
- Innovatie ondersteunen door onder meer de tools voor circulair en duurzaam ontwerp te testen.

Met RENOLAB.B worden zowel het ontwerpproces als de investeringen in renovatiewerken en bouwpraktijken technisch en financieel ondersteund.

RENOLAB.B wil een groot aantal vernieuwende en ambitieuze renovatieprojecten stimuleren en doen ontstaan. Deze projectoproep heeft tot doel een echte dynamiek van experimenten en voorbeeldigheid in de bouwsector tot stand te brengen. Door de ervaringen van RENOLAB.B te delen, wil het Gewest een voorbeeld stellen, de haalbaarheid aantonen en de hele sector inspireren.

1.3. De thema's duurzaamheid en circulariteit

De deelnemers aan de projectoproep moeten de uitdagingen aangaan van **de duurzame en circulaire renovatie van bestaande gebouwen** tot comfortabele en toekomstgerichte gebouwen: PEOPLE, PLANET, PROFIT¹ is het uitgangspunt voor alle duurzaamheids- en circulariteitsthema's waarop het kandidaatproject zal moeten antwoorden.

In de bijlagen 1A, B en C bij dit reglement vindt u een gedetailleerde gids met de thema's die de kandidaten dienen te behandelen: Milieu- en architecturale kwaliteit, Mobiliteit en toegankelijkheid, Ruimtelijke kwaliteit, Comfort en welzijn, Circulair ontwerp, Materialen, Prestaties en energietransitie, Water, biodiversiteit en ecosysteem, Beheer van de hinder.

---

¹ De term 'People, Planet, Profit' werd in 1994 bedacht door John Elkington.

Om de coherentie en de evolutie van RENOLAB.B met de andere gewestelijke instrumenten voor duurzaamheid en circulariteit te verzekeren, is deze themagids geïnspireerd op de duurzaamheidsmeter GRO² (versie 2020).

Elk kandidaatproject moet alle in de formulieren gestelde vragen beantwoorden. Indien bepaalde criteria niet van toepassing zijn (wegens de geografische ligging, de kenmerken van het bestaande gebouw of een specifiek gebruik) moet dat door de aanvrager worden gemotiveerd.

Leefmilieu Brussel en het selectiecomité zullen de projecten evalueren op basis van hun voorbeeldige karakter over alle thema's heen, of op basis van één of meer thema's die echt verder zijn uitgediept. Dit betekent dat een kandidaatproject voorbeeldig kan zijn omdat het alle thema's behandelt en een project voorstelt dat de coherentie en de uitwerking van de uitdagingen van alle thema's mogelijk maakt. En een kandidaatproject kan voorbeeldig zijn omdat het praktijken of technieken rond een of meer specifieke thema's innoveert, beproeft en test.

Alle thema's moeten op een coherente en globale manier worden behandeld. De ambitieniveaus moeten ten minste overeenkomen met die van de geldende regelgevingen EN bij ten minste één thema moet het project innoverend zijn en in reproduceerbaarheid voorzien. De innovatie ligt ofwel in de verwezenlijkte ambitie voor een of ander thema, ofwel in het gebruik van ontwerp- of evaluatie-instrumenten voor een of ander thema.

Het kandidaatproject kan de ontwerpinstrumenten vrij kiezen. Leefmilieu Brussel zal in haar analyse niet alleen de prestaties en ambities die voor de verschillende thema's worden voorgesteld onderzoeken, maar ook de relevantie van de gekozen ontwerpinstrumenten beoordelen³.

De werkmethode wordt niet opgelegd, maar het resultaat moet een voorbeeldige renovatie zijn.

Hoe gedetailleerd de te verstrekken gegevens en documenten moeten zijn, zal variëren naargelang het type aanvraag, van de intenties voor het dossier ONTWERP tot de demonstratie van de technische keuzes voor het dossier UITVOERING (zie de bijlagen).

1.4. Doelpubliek

Aangezien het luik RENOLAB.B van de projectoproep bedoeld is om de bouwsector van het ontwerp tot op de bouwplaats te ondersteunen, is het gericht tot zowel ontwerpers als opdrachtgevers en aannemers van renovatiewerken.

---

² De GRO-handleiding is een duurzaamheidsinstrument, van het agentschap 'Het Facilitair Bedrijf', om voor bouwprojecten een uniform en holistisch ambitieniveau in de duurzame en circulaire bouwsector te implementeren. Ze heeft de ambitie om comfortabele en toekomstgerichte gebouwen te creëren door middel van een geïntegreerd ontwerpproces. Het principe 'People, Planet, Profit' is het uitgangspunt.

³ Bijvoorbeeld: beheer- en CAD-instrumenten (type BIM), instrumenten voor ontwerpoptimalisatie (energie, LCA, LCC, duurzaamheid, waterbeheer, beheer van materiaalstromen, ...) en andere beoordelingsinstrumenten...

Elk projectteam dat een gebouw in het BHG renoveert waarvan de werken nog niet zijn begonnen, kan dus deelnemen aan de projectoproep via de 3 types dossiers die in de bijlagen worden beschreven:

1. Dossier 'ONTWERP'
2. Dossier 'UITVOERING' voor opdrachtgevers
3. Dossier 'UITVOERING' voor aannemers

1.5. Projecten die in aanmerking komen

De projectoproep staat open voor iedereen in het Brussels Gewest en voor alle soorten opdrachtgevers (particulieren, overheden, semioverheidsinstellingen, vzw's, ondernemingen, projectontwikkelaars enz.) die een gebouw of een geheel van gebouwen renoveren in het Brussels Gewest.

De projecten moeten:

- zich binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevinden en een renovatieproject betreffen;
- op de datum van de melding van selectie nog niet met de werken begonnen zijn (zie de bijlagen voor de details naargelang van het type dossier).

Het (of de) gebouw(en) waarop de projectoproep betrekking heeft, kunnen om het even welke bestemming hebben.

1.6. De steun van het Gewest

Het Gewest biedt de laureaten:

- Financiële steun voor het project via subsidies voor het ontwerp, de investeringen in de werken of de bouwplaatspraktijken;
- Technische begeleiding via een begeleidingscomité gedurende het volledige project;
- Promotie en valorisatie van de in het kader van de projectoproep gesteunde projecten.

De steun van het Gewest heeft betrekking op:

- Het ontwerpproces, om het behoud van de hulpbronnen binnen het project te stimuleren en innovatie in het ontwerp van circulaire en duurzame renovaties te steunen, via de kandidatuur 'ONTWERP';
- De renovatiewerken, als steun voor de investeringen in werken die verband houden met de toepassing van circulaire en duurzame ontwerpkeuzes, via de kandidatuur 'UITVOERING voor opdrachtgevers';

- De veranderingen in de werkwijzen van de aannemers op de bouwplaatsen, om de overgang naar een circulaire economie te stimuleren voor de professionals van de bouwsector, via de kandidatuur 'UITVOERING voor aannemers'.

2. DOE MEE!

2.1. De 3 types kandidaturen

Om voorbeeldige renovaties van het ontwerp tot de bouwplaats te ondersteunen, kunt u deelnemen via 3 types kandidaturen en de overeenkomstige steun van het Gewest:

- De kandidatuur **ONTWERP** voor steun aan een duurzaam en circulair ontwerp van bestaande gebouwen.
- De kandidatuur **UITVOERING voor opdrachtgevers** voor steun bij de toepassing van duurzame en circulaire ontwerpkeuzes.
- En de kandidatuur **UITVOERING voor aannemers** voor steun bij het veranderen van hun praktijken op een renovatiewerf.

Men kan voor eenzelfde project de 3 types kandidaturen indienen. De details van de 3 types dossiers zijn te vinden in de bijlagen 1, 2 en 3.

2.2. Stappen om een kandidatuur in te dienen

1. Neem contact op met de begeleiding!

U moet **verplicht** contact opnemen met de begeleiding om een kandidatuur in te dienen via het adres renolab.b@leefmilieu.brussels. De begeleiding zal al uw vragen beantwoorden en u helpen bij het opstellen van uw kandidatuur.

2. Inspiratie, opleiding of informatie nodig?

Om u te helpen bij uw renovatieproject of uw kandidatuur kunt u ook gebruik maken van de volgende bronnen:

- [De Gids Duurzame gebouwen](#)
- De Facilitator Duurzame Gebouwen: facilitator@leefmilieu.brussels of 0800 85 775
- [De opleidingen en seminars rond duurzaam bouwen](#)
- De duurzaamheidstool GRO: <https://www.gro-tool.be/>

3. Vul vervolgens uw kandidatuur in en dien deze in op www.renolab.brussels, het hele jaar

door.

Als uw dossier volledig en ontvankelijk is, krijgt u een ontvangstbevestiging met de datum van indiening.

2.3. Het selectieproces

De selectieprocedure voor de winnende projecten verschilt naargelang van het type kandidatuur:

1. De kandidaturen 'ONTWERP'

Deze kandidaturen worden in de loop van het jaar door Leefmilieu Brussel geanalyseerd en geselecteerd. Binnen twee maanden na de datum van indiening van het kandidatuurdossier zal Leefmilieu Brussel medelen of het project al dan niet geselecteerd is.

Leefmilieu Brussel maakt haar selectie op basis van:

- De selectiecriteria die in het reglement zijn vastgelegd, het vooraf op basis van de themagids opgestelde analyseschema, dat het mogelijk maakt de voorbeeldigheid van het project volgens de intenties van de kandidatuur te evalueren; en de kwaliteit en de ambities die in het renovatieproject naar voren komen;
- De mogelijkheid om feedback over het project te verzamelen en te delen met het oog op de reproduceerbaarheid voor Brussel.

De dossiers ONTWERP kunnen het hele jaar door worden ingediend op www.renolab.brussels.

2. Het dossier 'UITVOERING' (voor opdrachtgevers en aannemers):

Deze kandidaturen worden beoordeeld door een selectiecomité dat drie keer per jaar bijeenkomt. De aanvragen zullen vooraf door een extern bureau worden geanalyseerd. De winnende projecten zullen door het selectiecomité worden gekozen en zullen de steun van het Gewest genieten.

Het selectiecomité is samengesteld uit leden van Leefmilieu Brussel, een vertegenwoordiger van de BouwmeesterMaîtreArchitecte en onafhankelijke deskundigen.

Het maakt zijn selectie op basis van:

- De in het reglement vastgestelde selectiecriteria, het vooraf op basis van de themagids opgestelde analyseschema dat het mogelijk maakt de kwaliteit, de voorbeeldigheid en de ambities van het project te evalueren;
- De mogelijkheid om feedback over het project te verzamelen en te delen met het oog op de reproduceerbaarheid voor Brussel.

Het selectiecomité komt **driemaal per jaar** bijeen. De precieze datums van de selectiecomités worden

regelmatig bekendgemaakt op de RENOLAB-pagina van de website van Leefmilieu Brussel: www.renolab.brussels.

Om geëvalueerd te worden, moet een kandidaatsdossier uiterlijk ingediend zijn **1 maand voor de datum van het selectiecomité** die op de pagina renolab.brussels wordt aangekondigd.

De uiterste termijnen voor de indiening van kandidaturen voor UITVOERING worden dus samen met de datums van de selectiecomités op de website van Leefmilieu Brussel vermeld.

De projecten zullen worden geselecteerd tot de jaarlijkse subsidie uitgeput is.

De kandidaat ontvangt binnen een termijn van ten hoogste drie maanden na de vergadering van het selectiecomité een brief met de melding of hij al dan niet geselecteerd is.

Voor eenzelfde renovatieproject staat Leefmilieu Brussel maximaal 2 deelnames toe (slechts één nieuwe deelname wanneer een project niet is geselecteerd bij een eerste poging), op voorwaarde dat er verbeteringen zijn aangebracht aan het project en dat deze in het dossier zijn aangegeven om de analyse en evaluatie te vergemakkelijken. Dit geldt voor de 3 types kandidaturen.

3. LIJST VAN DE BIJLAGEN

Bijlagen: Details per type dossier.

De details van de kandidaturen, de steun van het Gewest, de verbintenissen van de laureaten en de thema's en selectiecriteria voor elk type dossier zijn te vinden in de bijlagen 1:

- **Bijlage 1 - ON:** voor de kandidaturen ONTWERP
- **Bijlage 2 - OG:** voor de kandidaturen UITVOERING voor opdrachtgevers
- **Bijlage 3 - AA:** voor de kandidaturen UITVOERING voor aannemers

Gefinancierd door de Europese Unie - NextGenerationEU

